

2023-01-13

Handläggare
Jeanette Smedjer
Telefon:08-508 23 224

Till
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2023-03-23

Verksamhetsberättelse 2022

Mälarhöjden/Västertorps förskolor

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	3
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	6
KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	6
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige.....	6
KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	11
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring.....	11
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	13
KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	15
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.....	15
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	15
Uppföljning av ekonomi.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Investeringar	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Medel för lokaländamål	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Övrigt	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Systematiskt kvalitetsarbete	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Övrigt.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Bilagor

Bilaga 1: Atgarder VoR (4)

Sammanfattande analys

Verksamhetsbeskrivning

Enheten består av sju förskolor. Förskolorna Hattis, Kroppås, Regnbågen och Toppen som ligger i Mälarhöjden och Kristallen, Snöbollen och Vasan som ligger i Västertorp bildar tillsammans enheten Mälarhöjden/Västertorps förskolor.

Förskolan Störtloppet var evakuerad på grund av en omfattande renovering av Västertorpsskolans skolgård. Förskolan har under juni 2022 flyttat till nyrenoverade lokaler på Isgränd 6 i Västertorp. I samband med flytten valde vi att byta namn på förskolan som nu heter Förskolan Kristallen.

I enheten finns just nu 458 barn fördelade på 29 avdelningar. Förskolorna har en kapacitet på 498 barn. Förskolorna är olika stora, allt från tre till åtta avdelningar. Tillsammans arbetar det ca 100 medarbetare i enheten med olika uppdrag. Vi har 30 förskollärare, 67 barnskötare, 2 lokalvårdare och 8 kockar/ekonomibiträden. Vi har 3 personer som är föräldralediga under 2022.

Ledningen består av en rektor 100%, 2 biträdande rektorer 100% och en administratör på 75%.

Varje förskola har en samordnare med uppdraget att se över så att den dagliga bemanningen på förskolan fungerar, men även andra organisatoriska uppgifter ingår.

Kvalitetsutveckling

Många pedagoger uttrycker att fokus denna hösttermin har varit att få ihop gruppen. Ledningen ser att vi måste freda hösten från möten och förlänga arbetet med grundverksamheten. Vi behöver ge arbetslagen mer tid till att arbeta med introduktionen av barnen och barngruppen.

Flera avdelningar har haft inskolningar och överinskolningar löpande under terminen vilket har påverkat grupperna negativt. Det har tagit tid för grupperna att bli trygga. Sjukfrånvaron bland pedagoger har varit stor under höstterminen och det har också påverkat barngruppernas trygghet. Trots det har flera pedagoger uttryckt en arbetsglädje.

Under hösten skulle rörelsestrategin varit en del av våra nätverk men vi valde ett nytt prioriteringsområde, Specialpedagogik för lärande.

Under VT22 sökte vi Skolverkets stadsbidrag för Specialpedagogik i förskolan. Vi tänkte att det skulle vara en bra fortbildning och kompetensutveckling för våra pedagoger då vi identifierat många barn med särskilda behov i våra grupper. Genom denna fortbildning, som baseras på kollegialt lärande, kommer pedagogerna att bli bättre rustade och kunna anpassa undervisningen efter alla barns olika behov och förutsättningar. Vi valde modulen Tillgänglig förskola. Vi har genomfört två delar av fyra, under höstterminen. För att kunna genomföra denna fortbildningssatsning så valde vi att utbilda fyra handledare i specialpedagogik i förskolan. Två av de utbildade handledarna har 20% i veckan avsatt till att arbeta med förberedelser inför nätverken. Vi har valt att låta förskollärarna och barnskötarna vara i olika nätverksgrupper och med lite olika innehåll. Innehållet är anpassat utifrån yrkesroll men vi

utgår från samma material. Förskollärarna har avsatt tid i schemat för att kunna genomföra och förbereda sig inför de olika momenten. Barnskötarna har fått inläsningstid avsatt inför sina nätverk. Nätverken genomförs i fyra grupper vid varje tillfälle och leds av en handledare.

Utifrån verksamhetsplanen 2022 har alla arbetslag fått formulera en undervisningsplan utifrån fokus på språk och begrepp. På utvecklingsdagen i juni skrev samtliga arbetslag en undervisningsplan gällande introduktionsperioden och grundverksamheten. I oktober utvärderades grundverksamheten och arbetslagen skrev en ny undervisningsplan eller reviderade den föregående.

Många av undervisningsplanerna är planerade utifrån den forskningsbaserade baklängesplanering av Ann Pihlgren som vi arbetat med under vårterminen i förskollärarnätverket. I utvärderingen har pedagogerna beskrivit både för och nackdelar kring att använda planeringen. Fördelarna är tydliga mål, att man sätter slutmålet först och lätt att följa upp och en nackdel som beskrivs är att undervisningen inte blir lika spontan och risken att fastna vid målet istället för att följa barnen.

De avdelningar som har skrivit en tydlig och avgränsad undervisningsplan med realistiska mål är också dem som beskriver att de lyckats med att nå sina mål. Flera avdelningar beskriver också vikten av att behålla fokus och göra det man bestämt för att kunna nå sina mål. Kontinuerlig uppföljning av undervisningsplanens mål på varje reflektion har också beskrivits som ett sätt att kunna behålla den röda tråden i sin undervisning.

Under hösten har vi genomfört pedagogiska promenader på alla förskolor utom en. Vi använde oss av tre frågeställningar, utifrån våra fokusområden, inför besöken på avdelningarna. De pedagogiska promenaderna har visat på att i stort sett alla avdelningar har utvecklat sina läsmiljöer och med stort fokus på högläsning. Språket och Barnkonventionen är det som tydligt genomsyrar miljöerna på förskolan. Vi kommer att följa upp de pedagogiska promenaderna på utvecklingsdagen i februari 2023.

Formatet på APT ändrade från och med januari 2022. Två förskolor i taget hade APT gemensamt digitalt och efter avslutat möte har en förskola i taget APT för att kunna lyfta sina specifika frågor. En avstämning på arbetsmiljömötet angående det ändrade formatet är gjord under första kvartalet och responsen var god. Efter en utvärdering utifrån ett ledningsperspektiv beslutade vi att återgå till ett APT för varje förskola från hösten 2022.

På APT i februari hade vi en genomgång på APT kring hur vi formulerar och använder en handlingsplan för barn i behov av särskilt stöd. Vi har även pratat om gränslöst arbete där vi belyser vikten av att arbeta inom schemat och inte utanför arbetstid. Under APT i mars har vi haft en genomgång hur man rapporterar i IA-systemet och vad som ska rapporteras. Krispärmen har vi reviderat på APT under det första kvartalet.

Under höstens APT har vi bland annat gått igenom Stockholm stads personalpolicy med stöd av HR. Som uppföljning diskuterades tre frågeställningar på efterföljande APT. Vi har även använt APT för att titta på en föreläsning, Att leda Kollegialt lärande, med Annika Cederberg-Scheik som finns tillgänglig på Skolverkets hemsida. Föreläsningen beskriver på ett närmare sätt hur vi lär tillsammans och det är den modellen vår enhet använder sig av i våra gemensamma nätverk kring Tillgänglig förskola. Vi har även tittat på filmen Drama, lek och

berättande där Johan Theodorsson berättar hur man kan knyta ihop drama, lek och berättande med undervisningen. Filmen är en del av Hägersten/Älvsjös språkprogram men även en inspiration till den andra delen i vår utbildningsöversyn, Specialpedagogik för lärande del 2, lek och kommunikation.

Vi har arbetat för att tydliggöra enhetens röd tråd, språk och begrepp, som ska genomsyra hela verksamheten och undervisningen. Vi vill att det ska finnas en tydlighet i där fokuset är språk och begrepp under alla delar av dagen. I VP22 uppmuntras alla arbetslag att ta fram begrepp kopplat till och ska användas i undervisningen. Vi ser ett gott resultat av att arbetslagen kopplar begrepp till sin undervisning. I de flesta projekt som genomförts har arbetslagen identifierat vilka begrepp som ska användas i undervisningen. Effekten har varit mycket god. Barnen har reflekterat och diskuterat projekt med varandra. Ett antagande kan vara att med en genomtänkt planering med förutbestämda begrepp blir undervisningen tydlig för barnen.

Enheten har fyra medarbetare som utbildar sig till förskollärare via den erfarenhetsbaserade förskolläraryrkesutbildningen på Södertörns Högskola.

Påbörjad eller genomförd kompetensutveckling:

- HLR
- Brandskyddskontrollantutbildning
- VFU-handledarutbildning
- Specialpedagogik för lärande – fyra handledare
- Kompetensutveckling för kockar
- Kurser kring olika digitala verktyg via Medioteket
- Erfarenhetsbaserad förskolläraryrkesutbildning – fyra studenter
- Medioteket – Green screen, Book-creator och iMovie

På utvecklingsdagen i december fick arbetslagen prova att arbeta tillsammans med iMovie.

Samtliga förskolor använder startsidan i Skolplattformen och lägger upp ett till tre inlägg i veckan.

Alla enheter har en OneNote som ett gemensamt verktyg för kommunikation och information som används löpande. Vi upplever att det skapar delaktighet och ett ökat ansvar för att få information. Vi behöver få till en rutin kring vad som ska dokumenteras och av vem.

Förskoleundersökningen har förbättrats på alla delar utom ett, kost, rörelse och hälsa. Från augusti 2022 har köken haft APT en gång i månaden. Där går vi igenom kökens arbetsmiljö, matstrategi, handlingsplaner, information från övergripande köksnätverk med mera. Mötet genomförs en vecka innan pedagogerna har sitt APT. Förhoppningen med de täta träffarna är att vi ska uppnå likvärdighet och en gemensam utveckling.

Vi behöver hitta fler forum för samverkan med hemmen. Vid vilka tillfällen kan vårdnadshavarna samverka på förskolan, vilka forum kan vara digitala. Förändrat från föregående uppföljning av verksamheten är att arbetslagen beskriver att barnen delger vårdnadshavarna i större utsträckning än förut. Det kan vara intressant att göra en analys av varför. Är det en effekt av pandemin, arbetet med språk eller annat?

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	32 %	1,3 %	34,9 %	42,2 %	33 %	33 %	VB 2022
  Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	87 %			85 %	88 %	88 %	2022
  Antal barn per grupp	15,8 barn/avd.			15,2 barn/avd.	16	16	VB 2022
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5,7 st			5,4 st	4,9	4,9	VB 2022
  Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,6			3,6	3,6	3,6	2022

Nämndmål: Alla barn i förskolan utvecklar sin förståelse för grundläggande demokratiska värden

Beskrivning

Barnkonventionens intentioner präglar utbildningen och arbetet med normer och värden på våra förskolor. Utbildningen skapar likvärdiga möjligheter för barn att uttrycka sina tankar och åsikter för att ha inflytande över sin vardag. Lyhörda, medvetna pedagoger erbjuder en stimulerande lärmiljö som väcker barns nyfikenhet på sin omvärld.

Undervisningen kännetecknas av lek, språk, kommunikation samt hållbar utveckling, där barnens förmågor tas tillvara i undervisningens utformning.

Interkulturellt förhållningssätt präglar utbildningen samt förskollärarnas och barnskötarnas kommunikation med barn och vårdnadshavare.

Förväntat resultat

Utbildning och undervisning utformas utifrån alla barns rättigheter, behov och intressen. Utbildning och undervisning präglas av ett interkulturellt och normkritiskt förhållningssätt.

Alla barn utmanas i sin språkutveckling genom en medvetet planerad utbildning och undervisning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningens förskoleavdelning ska utveckla arbetet med minoritetsspråk	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Förvaltningens förskoleenheter ska utveckla sina arbetssätt som rör barns rättigheter	2022-01-01	2022-12-31	

Enhetsmål: Gruppen är en tillgång där varje barn har sin självklara plats, ges utrymme och blir lyssnad på.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barn som har lika möjlighet att utvecklas utifrån ett normkritiskt perspektiv.

Barn som samarbetar, samspelar och respekterar varandra.

Barn som har ett språk för att kunna nyttja sin rätt att uttrycka sig och ha inflytande i sin vardag och utbildning.

Analys

Vi behöver arbeta mer med systematiken kring "plan med aktiva åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling"

Varje arbetslag har valt två artiklar ur barnkonventionen som ska synas i undervisningsplanen och vilka arbetssätt som ska användas i undervisningen. I utvärderingarna framkommer det att artikel 2, 3, 12, 13 och 21 är de artiklar de flesta arbetslag valt att fokusera på. Vinsten med att fokusera på två artiklar har varit en ökad medvetenhet hos pedagogerna och en tydlighet för vårdnadshavarna.

Utifrån inläggen på startsidan samt lärloggarna kan vi tydligt se att arbetslagen delar in sig i mindre grupper vid undervisningssituationerna. Variationen kring hur indelningen av grupper planeras är stor. Gruppindelningar sker av olika anledningar bland annat åldershomogena, genom intresse, blandade åldrar, barn som lär av varandra eller spontant av barnen själv. I många fall startar man ett projekt i helgrupp och därefter arbetar man i smågrupper.

Flera avdelningar beskriver att de uppmärksammade FN-dagen på olika sätt. Vissa var delaktiga i en ljusmanifestation och andra pratade om dagen på en samling.

Utifrån utvärderingen i december så har barnen har i större utsträckning varit delaktiga i ändringar i miljön. Många avdelningar använder sig av bokserien "olika" eller "Kompisböckerna" Flera beskriver att arbetet med dessa böcker bidragit till en mer reflekterande barngrupp. Ett par avdelningar arbetar med forumspel som en del i konfliktlösning. Dilemmasagor där barn fått uttrycka åsikter och tränar sig att lyssna på varandra har använts av en avdelning.

Flertalet avdelningar beskriver hur de arbetar med begreppet samarbete. Barnen får samarbeta

i projekt, diskutera dilemman, hjälpa varandra, att söka information med mer. Det som beskrivs i utvärderingarna är att pedagogerna medvetet använder ordet samarbete i undervisningen tillsammans med barnen.

Flera avdelningar beskriver hur det har arbetat åldersindelad i mindre grupper med olika fokus utifrån barnens förmågor och har på det sättet kunna se en progression i lärandet. En grupp beskriver att det arbetat med frågeställningar kring funktionsvariationer som ”Hur mår man om man är blind? Hur kan man se om någon behöver hjälp?”

Dilemmasagor har en avdelning berättat att de använder sig av, där barn fått uttrycka åsikter och tränar sig att lyssna på varandra.

En avdelning arbetar med yogasagor som kopplar ihop språk med rörelse, där barn kan få berätta sagor utifrån sin egen förmåga.

Nämndmål: Alla barn i förskolan utvecklas och lär utifrån sina förmågor i lärmiljöer av hög kvalitet

Beskrivning

Utbildningen bedrivs i likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer som uppmuntrar till kommunikation, lek och utforskande. Social, pedagogisk och fysisk miljö är lika viktiga delar som tillsammans skapar goda förutsättningar för barns lärande och utveckling.

Fysisk rörelse och hållbar utveckling är särskilt prioriterade områden. Målet är att främja hälsosamma vanor och rörelseglädje hos barn. Det handlar även om att barn ska få utveckla sin identitet och känna trygghet i den. Barns digitala kompetens utmanas och de digitala resurserna används på ett genomtänkt sätt i undervisningen. Kunskap om digitaliseringens möjligheter och dess utmaningar är vägledande.

Som stöd för att planera och utveckla utbildning och undervisning använder pedagogerna gemensamma strategidokument och ställningstaganden om språk, kultur, fysisk rörelse och måltid samt digitala verktyg.

Förväntat resultat

Alla barn utforskar, leker och kommunicerar i likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer.

Alla barn utmanas genom en medvetet planerad utbildning och undervisning som synliggör sambandet mellan goda matvanor, fysisk aktivitet och hälsa.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningens förskoleavdelning ska tillsammans med förskoleenheterna fortsätta att utveckla gemensamma strukturer för det systematiska kvalitetsarbetet.	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Förvaltningens förskoleavdelning ska tillsammans med förskoleenheterna utveckla sitt strategiska kommunikationsarbete	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Förvaltningens förskoleenheter ska med stöd av förvaltningens förskoleavdelning fortsätta att implementera de	2022-01-01	2022-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	stadsdelsgemensamma ställningstaganden för digitala verktyg i undervisningen.			
✓	Förvaltningens förskoleenheter ska med stöd av förvaltningens förskoleavdelning fortsätta att implementera den stadsdelsgemensamma rörelsestrategin för fysisk aktivitet och hälsa samt matstrategin.	2022-01-01	2022-12-31	
✓	Förvaltningens förskoleenheter ska med stöd av förvaltningens förskoleavdelning implementera de stadsdelsgemensamma ställningstaganden för en likvärdig och tillgänglig lärmiljö.	2022-01-01	2022-12-31	
✓	Förvaltningens förskoleenheter ska med stöd av förvaltningens förskoleavdelning implementera det stadsdelsgemensamma underlaget för stadens språkprogram.	2022-01-01	2022-12-31	

Enhetsmål: Varje barn i Mälarhöjden/Västertorps förskolor möts av undervisningsmiljöer där organisation/struktur, material och pedagogernas förhållningssätt återspeglar läroplanens intentioner.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barnen ska få tillgång till språkutvecklande pedagogiska miljöer som inspirerar, utmanar och uppmuntrar till lek, kommunikation, matematik, naturvetenskap och rörelse.

Barnen ska ges möjligheter att utveckla sin identitet, uttrycka sig, kommunicera och reflektera genom olika språk, verbala och konstnärliga.

Barnen ska ges möjlighet att utveckla kunskaper som kan bidra till hållbar utveckling.

Analys

Avdelningarnas läsmiljöer har utvecklats mycket sedan vi arbetat med läsmiljöer på APT, nätverk och föreläsningar. Samtliga avdelningar har gett boken och högläsning en stor plats i den pedagogiska miljön. Förutom en specifik bokhörna, läsrum eller bibliotek så har flertalet även böcker i de olika undervisningsmiljöerna. Böckerna speglar då vad undervisningsmiljön ”berättar” tex kokböcker i hemvrån. Många arbetslag har projekt med inspiration av Agneta Edwards föreläsningar. Digitala verktyg har också fått en större plats i läsmiljön, där man alternerar böcker med digitala verktyg.

Alla arbetslag ser till att barnen får möjlighet att ta del av högläsning, många beskriver det som en daglig rutin. Några arbetslag beskriver att de har en krysslista för att säkerställa att alla barn blivit läst för.

De allra flesta har beskrivit hur böckerna finns mer lättillgängligt för barnen nu och det genererar att barnen oftare spontant vill läsa eller bli läst för.

Ett arbetslag som arbetar med blivande skolbarn har tillsammans med barnen letat efter homografer och homofoner i litteraturen. Vilket har resulterat i att flera av barnen i barngruppen spontant hittar homografer och homofoner under högläsning.

Under höstterminen är det flera som har arbetat med Alfons Åberg, Babblarna, TAKK-tecken.

TAKK är något som ökat som arbetssätt ute i verksamheterna.

I många undervisningsmiljöer sitter det begrepp som beskriver miljön. Många arbetslag har bestämt vilka begrepp som ska vara med i en undervisningssituation. Pedagogerna beskriver att de kan höra hur barnen använder begreppen de har fått i undervisningstillfället och använder själva begreppen vid nästa undervisningstillfälle. Även i leken har pedagoger observerat att introducerade begrepp används. Ett arbetslag har beskrivit hur de gör barnen delaktiga genom att skriva och sätta upp begrepp kring projektet i miljön. Flera arbetslag beskriver hur de observerat att barnen använder sig av projektens begrepp i rätt sammanhang. Tre arbetslag beskriver att de arbetar med mind-maps som sitter uppe i lärandemiljön. Genom att ha begreppen man valt att fokusera på i lärmiljön så kan alla som kommer in i miljön använda sig av begreppen till barnen.

Fyra avdelningar har arbetat projektinriktat kring en bok och de har beskrivits som ett bra arbetssätt. Det blir ett fördjupat och utforskande arbetssätt.

I utvärderingarna framkommer det att denna fördjupning av högläsning och fokus på språket har gett goda effekter på barnen i barngrupperna. Barnen använder sig av begreppen som sitter uppe i miljöerna, barnen har visat stort intresse för böcker och läsning. Att använda QR-koder är något som har ökat ute i verksamheterna. Kurserna från Medioteket har också gett flera kunskaper att använda Green Screen och Book creator. Polyglutt nämns som ett ytterligare sätt att läsa högt för barnen. Många googlar med barnen för att söka information.

Flera beskriver att de använt sig av figurer eller böcker som får komma med barnen hem under tillexempel en vecka eller helg. Det gör vårdnadshavarna mer delaktiga i verksamheten. En del har gjort tvärtom och låtit barnen välja böcker hemifrån och dela med sig av böckerna i en samling. Flera vårdnadshavare har återberättat vad barnen berättar om förskolan och vad barnen lärt sig.

Vi har utvecklat ett bokningssystem så att enhetens digitala lådor används. På en förskola har pedagogerna haft workshops kring de digitala lådorna på APT. De digitala lådorna behöver användas mer frekvent av förskolorna.

Eftersom vi har ett tydlig fokus på språk så har den frågan öka mest i föräldraundersökningen. De andra delarna kring matematik och naturvetenskap har också öka sedan föregående år, men inte lika mycket som språk. Vi behöver lyfta att språk är en del i hela undervisningen.

På skolplattformen är det många som ger små uppgifter till vårdnadshavarna igenom lärloggarna. Det syns tydligt i resultatet "samverkan med hemmet" i förskoleundersökningen vilka arbetslag som arbetar så.

I förskoleundersökningen kan man se att vårdnadshavarna upplever att barnen uppmuntras till fysisk aktivitet i större utsträckning än 2021 vilket är intressant med tanke på att vi var med i rörelseprojektet då. En annan intressant iakttagelse är att vårdnadshavare till pojkar upplever att barnet uppmuntras till rörelse mer än vårdnadshavare till flickor. Det perspektivet kommer vi ha när vi ska implementera rörelsestrategin under hösten.

KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Nämndmål: Invånarna i Hägersten-Älvsjö har tillgång till ett rikt utbud av kultur- och fritidsaktiviteter

Beskrivning

Kultur- och fritidsaktiviteter ska planeras för att nå nya målgrupper, bredda deltagandet i syfte att öka social inkludering, minska ojämlikhet och stärka skyddsfaktorer hos barn och unga. Kultur, fritidsaktiviteter och skapande integreras i verksamhetens ordinarie arbete. Särskilda medel för kultur och skapande finns avsatta för att stimulera och utveckla detta arbete.

Tillgång till kultur spelar en viktig roll för barn och unga som skapar sin identitet. Den kan visa på möjlighet att formulera och uttrycka sig, bjuda på upplevelser som berikar, utmanar och bekräftar. För att nå nya målgrupper är det angeläget att alla barn får prova olika former av skapande och kultur tidigt. Förskolan är därför en given mötesplats som kan ge lika möjligheter till deltagande och skapande i enlighet med Stockholm stads kulturstrategiska program. Kulturpengen till förskolan samt stöd i hur arbetet med kultur kan utformas och utvecklas ökar förutsättningarna för att lyckas med intentionen. Kulturpengen är baserad på antalet inskrivna barn i förskolan..

Stadsdelsnämnden har utformat ett gemensamt ställningstagande för alla förskolor avseende arbetet med kultur i förskolan. Ställningstagandet ska vara ett stöd för medarbetarna i undervisningen samt kunna användas som information till vårdnadshavare. Implementering pågår och fortsätter under 2022.

Förskolan är en kulturell mötesplats där barnen får möta och själva prova olika former av kultur och skapande. Barnen i förskolan har under sin förskoleperiod tillgång till ett varierat utbud av böcker och besöker bibliotek. Barnen möter olika former av kultur och kulturyttringar samt skapande verksamhet som integreras i undervisningen. Stadsdelsnämnden ska i samarbete med kulturnämnden och stadens fria kulturaktörer verka för att fler barn kommer i kontakt med kulturverksamheter.

Unga får möta kultur och prova eget skapande i stadsdelsnämndens verksamheter. Fritidsgårdar och öppna mötesplatser erbjuder besökarna ett brett utbud av kulturaktiviteter som riktar sig och är tillgängliga för alla. Fritidsgårdarna samarbetar med lokalt civilsamhälle och andra fritidsgårdar för att tillsammans erbjuda ett brett verksamhetsutbud. Ett nätverk utformas med aktörer från olika organisationer, föreningar och delar av stadens verksamheter i syfte att samverka och informera om fritids- och kulturverksamheter i stadsdelen främst för barn och unga.

Stadsdelsnämnden har samarbete med biblioteken i stadsdelen. Fysiska möten kompletteras med digitala alternativ för att öka tillgängligheten för barn och ungdomar.

De äldre erbjuds olika kulturmöten på boenden, mötesplatser och genom sina organisationer. Äldreomsorgen har sju öppna mötesplatser bestående av två aktivitetscenter och fem träffpunkter, beredskap för Covid19-anpassade aktiviteter finns. I samarbete med kulturnämnden sker en särskild satsning på kultur för äldre i äldreomsorgens verksamheter. Stadsdelsnämnden planerar att bjuda in äldre till kulturevenemang under året.

Lokala föreningar har möjlighet att söka verksamhetsbidrag. Flera av de lokala föreningarna tar ett stort ansvar för att utveckla kultur- och fritidsverksamheter i stadsdelen och bjuder in såväl nya besökare som erfarna.

Utifrån Stockholms stads kulturstrategiska program, utvecklar stadsdelsförvaltningen arbetet med att systematiskt inventera lokalbestånd och behov av lokaler för kultur, fritid och föreningsliv i stadsdelen för att bidra till stadsövergripande samhällsplanering som ska ge lika möjligheter till deltagande och skapande samt ett kreativt och attraktivt Stockholm. I arbetet strävar förvaltningen efter att hitta ett sätt för föreningar att nyttja lokaler och utrymmen på Medborgarkontoret i Älvsjö.

Stadsdelens parker är viktiga mötesplatser som ska erbjuda både aktiviteter och rekreation. Möjlighet till spontanidrott finns bland annat vid de nya utegymmen och konstgräsplanerna.

Förväntat resultat

Kultur- och fritidsaktiviteter ska planeras för att nå nya målgrupper, bredda deltagandet i syfte att öka social inkludering, minska ojämlikhet och stärka skyddsfaktorer hos barn och unga.

Kultur, fritidsaktiviteter och skapande integreras i verksamhetens ordinarie arbete.

Barn på förskola och unga i stadsdelsnämndens verksamheter får möta och själva prova olika former av kultur och skapande.

De äldre erbjuds olika kulturmöten på boenden, träffpunkter och genom sina organisationer.

Boende på förvaltningens grupp- och servicebostäder får stöd i att ha en rik fritid och att kunna delta i hälsofrämjande aktiviteter utifrån sina intressen.

Föreningar har möjlighet att söka bidrag för lokal verksamhet.

Ett nätverk med aktörer kring barn och ungas fritids- och kulturaktiviteter finns för att planera, informera och samordna verksamheter och resurser, med syftet att bredda deltagandet och nå nya målgrupper, öka social inkludering, minska ojämlikhet och stärka skyddsfaktorer hos barn och unga.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen ska verka för att nyttja de erbjudanden som ges via kulanpremien i syfte att fler barn ska ta del av kultur.	2022-01-01	2022-12-31	
✓	Förvaltningens förskoleenheter ska implementera de stadsdelsgemensamma ställningstaganden Förskolan som kulturell mötesplats, för förskolans arbete med kultur.	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

Nämndmål: Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd är en fossilfri organisation år 2030

Beskrivning

Stadsdelsnämnden utgår från klimathandlingsplan 2020-2023 samt miljöprogrammet 2020-2023 i sitt miljö- och klimatarbete. Stadsdelsnämndens lokala miljö- och klimathandlingsplan (MKHP) gäller även under 2022. Stadsdelsnämnden tar med sin MKHP ett krafttag vad gäller miljöfrågorna. Fokusområdena kommer från stadens miljöprogram. Många av miljöfrågorna är sådant som stadsdelsnämnden har arbetat med tidigare - att verksamheterna ska arbeta med att sortera matavfall, minska användningen av plast, förebygga att avfall uppstår, minska energiförbrukningen och göra klimatsmarta tjänsteresor etc. Dock så innebär stadsdelsnämndens MKHP en konkretisering av hur verksamheterna ska arbeta för att uppnå målet att vara fossilfria år 2030.

Vidare arbetar stadsdelsnämnden med att kartlägga och granska hur verksamheterna kan minska sin klimatpåverkan. Detta sker främst genom investeringar eller genom beteendeförändring. Klimatinvesteringsmedel kommer att sökas med utgångspunkt ur förra årets inventering av investeringsbehov. Pengarna är tänkta att gå till energieffektiviseringsåtgärder i form av LED och nya vitvaror.

När upphandlingen av ny parkentreprenad görs under 2022 ska tydliga miljökrav ställas för att minska förvaltningens indirekta klimatpåverkan. Parkentreprenaden använder många tunga fordon och arbetsmaskiner och är därför en stor indirekt utsläppskälla för stadsdelsnämnden. Idén är att ställa krav på elektrifiering och biodrivmedel.

Verksamheter som serverar mat ska genom ökad medvetenhet och kunskap minska livsmedels negativa klimatpåverkan. Genom verktyget Hantera Livs och regelbunden uppföljning ska förvaltningen få ner sina utsläpp från livsmedel med 25 procent till 2023. Livsmedelsinköp är förvaltningens största källa av växthusgaser.

Förväntat resultat

Stadsdelsnämnden implementerar den lokala miljö- och klimathandlingsplanen som konkretiserar miljöprogrammets mål. I den ingår bland annat att stadsdelsnämnden ska minska användningen av plast i verksamheterna.

Matavfall har återvunnits i hög grad där det är möjligt och samtliga verksamheter som

regelbundet serverar måltider har alla matåtervinningsmöjligheter.
 Avfall som uppstår tas om hand på ett resurseffektivt sätt enligt avfallshierarkin.
 Den relativa energiförbrukningen i stadsdelsnämnden har minskat.
 Utsläpp från stadsdelsnämndens verksamheter, både direkta och indirekta, har minskat.
 Stadsdelsnämnden ska vara en fossilfri organisation år 2030.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen ska fortsatt bidra med kunskap till förskolornas kockar om ekologisk matlagning och kopplingen till klimatpåverkan, biologisk mångfald	2022-01-01	2022-12-31	
✓	Förvaltningen ska genom regelbunden uppföljning och kunskapsspridning få ner klimatpåverkan från livsmedelsinköp.	2022-01-01	2022-12-31	
✓	Förvaltningens förskoleenheter ska genomföra åtgärder för att bibehålla nivå 2 samt arbeta för att uppfylla kraven i nivå 3 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola.	2022-01-01	2022-12-31	
✓	Förvaltningens verksamheter ska arbeta för att minska användningen av plast.	2022-01-01	2022-12-31	

Enhetsmål: Enhetens medarbetare arbetar aktivt för att göra miljövänliga val i verksamheten

Förväntat resultat

Barnen ska ges möjlighet att utveckla kunskaper som kan bidra till hållbar utveckling.
 Alla ska vara delaktiga i att minska matsvinnet på förskolan.
 Barnens mat ska innehålla minst 60% ekologiska matvaror.

Analys

All kökspersonal har genomgått en utbildning som förvaltningen initierat. Innehållet har bland annat handlat om ekologisk matlagning och kopplingen till klimatpåverkan, biologisk mångfald. På våra köks-APT kan vi märka att medvetenhet har ökat kring bland annat matsvinn. Genom vår matstrategi kan vi förmedla hur köket ska arbeta klimatsmart.

Vi har 60% som mål på inköp av ekologiska varor. Alla kök har inte nått målet men vi arbetar med kostnader, andel procent ekologiska varor och att minska miljö- och klimatpåverkan genom att kvartalsvis ta ut statistik för de enskilda köken.

KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Nämndmål: Stadsdelsnämnden bedriver verksamheterna inom givna ekonomiska ramar

Beskrivning

Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget. Styrning och uppföljning ska vara tydlig. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten. Enheterna följer regelbundet upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertiärrapporter.

Avdelningen för social omsorg fortsätter arbetet med ekonomi i fokus med särskild tyngdpunkt på långsiktiga anpassningar utifrån ekonomiska förutsättningar. En utökad samverkan internt och externt är nödvändig i det fortsatta arbetet. De myndighetsutövande enheterna inom individ- och familjeomsorgen arbetar utifrån översyn av placeringskostnader med alternativa men fullgoda lösningar samtidigt som den egna öppenvården utvecklas för att möta och följa våra invånares behov. Förändringar i organisation och bemanning kan bli nödvändiga. Utifrån ett minskat antal brukare/deltagare och förändrade behov hos målgruppen pågår i vissa utförarverksamheter samlokalisering samt utveckling av verksamhetens utformning och innehåll. Organisation och bemanning ses över och anpassningar genomförs för att uppnå en långsiktigt hållbar ekonomi där verksamheterna kan bedrivas inom given budgetram.

Förväntat resultat

Verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Nämndmål: Stadsdelsnämnden är en attraktiv arbetsgivare med god arbetsmiljö

Beskrivning

Stadsdelsnämnden kommer utifrån arbetsgivarperspektivet fortsatt ha fokus inom tre områden; arbetsmiljö, kompetensförsörjning samt chefsuppdrag och ledarskap. I den relativt nya stadsdelsnämnden är det viktigt att fortsätta skapa en gemensam grund och stärka cheferna i de kunskaper och processer som säkerställer ett gemensamt förhållningssätt i arbetsgivarfrågor och på så sätt stärka arbetsgivarvarumärket både internt och externt.

Arbetsmiljö

Arbete inom arbetsmiljöområdet är fortsatt ett prioriterat område för att medarbetare och chefer ska ha en god arbetssituation och trivas i arbetet. Ett tillgängligt ledarskap är här viktigt för att kunna skapa och säkerställa en god arbetsmiljö. Det är även viktigt att säkerställa att arbetsmiljön är fri från kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier, diskriminering och repressalier. Chefer ska ha god kunskap om ovanstående och förvaltningen fortsätter att regelbundet genomföra utbildning inom områdena. Utbildningar för chefer och skyddsombud inom grundläggande systematiskt arbetsmiljöarbete planeras också fortsätta under kommande år. Att arbeta förebyggande för att sänka sjukfrånvaron är fortsatt prioriterat. Stadens rehabiliteringsprocess tydliggör hur arbetet ska ske vid såväl kort- som långtidsfrånvaro och det är av största vikt att denna process följs.

Friskvård och att ha ett främjande och förebyggande hälsoperspektiv är en viktig del inom arbetsmiljöarbetet för att skapa förutsättningar för medarbetare att må bra. Alla medarbetare på förvaltningen erbjuds en timme friskvård per vecka när arbetet och verksamheten så tillåter. Medarbetare med lägre sysselsättningsgrad än heltid erbjuds friskvårdstid i proportion till sysselsättningsgrad. Alla medarbetare kan som anställda inom Stockholms stad, köpa årskort på stadens sim- och idrottshallar till ett subventionerat pris. Medarbetare kan även välja att få annan godkänd friskvårdsaktivitet subventionerad till ett belopp som fastställs av förvaltningens årsvis, för närvarande 1 200 kronor per år.

Kompetensförsörjning

Chefer ska ha en god kunskap inom stadens kompetensförsörjningsprocess för att långsiktigt ha en plan för att utveckla, behålla samt rekrytera verksamhetskritisk kompetens. För att stärka försörjningen av chefer och nyckelkompetenser är det även viktigt med en strategisk successionsplanering inom respektive verksamhetsområde. Vid rekryteringar är det viktigt att säkerställa att den enskildes kompetens blir avgörande och att ingen diskriminering sker. Vid chefsrekrytering är det även viktigt att de fem kompetenserna i stadens chefsprofil är vägledande i rekryteringen och urvalet. Stadsdelsnämnden fortsätter därför att stärka chefer i kunskap om stadens kompetensbaserade rekryteringsprocess.

Medarbetare med ofrivillig deltid som anmäler önskemål om högre sysselsättningsgrad ska erbjudas det när möjlighet uppstår. Arbetet med att öka kunskapen om projektet ”heltidsresan” och en god bemanningsplanering fortsätter under kommande år där det nya schema- och bemanningssystemet Medvind även har startat inom flera verksamheter.

Chefsuppdrag och ledarskap

Chefsuppdraget kräver ett tydligt och utvecklingsinriktat ledarskap där en helhetssyn kopplat till mål och resultat kan förmedlas till medarbetarna. Ledarskapet ska vara präglad av tillgänglighet, kommunikation, tillit och mod. Chefer ska stöttas och stärkas i detta för att på bästa sätt kunna leda sin verksamhet och hantera förändringar och komplexa situationer.

Stadens nya chefsprofil grundar sig i det transformerande ledarskapet, eller Full Range leadership-modellen, en modell som länge dominerat forskningen. Chefsprofilen består av

fem kompetenser och utgör en plattform för stadens syn på chefers ledarskap. Chefsprofilen är vägledande i arbetet med aktiviteter inom ledarutveckling som stadsdelsnämnden arbetar med under 2022.

Chefer som i den nya stadsdelsnämnden är nya i sin chefsroll, genomgår chefsintroduktion för att få en god grund till vad som förväntas i uppdraget kopplat till personalansvar och att vara arbetsgivarföreträdare. Stadsdelsnämnden kommer även kommande år att ta fram en s.k. chefsutvecklingstrappa med olika nivåer av utbildningsblock kopplat till grundnivå respektive fortsättningsnivå. Utvecklingsinsatser för chefer kan även ske genom dels genom stadens chefsutvecklingsprogram och dels andra stadsövergripande upphandlade insatser.

Förväntat resultat

Stadsdelsnämnden har en god systematik inom arbetsmiljöarbetet. Planering av kompetensförsörjning sker utifrån verksamhetens uppdrag och mål. Nya medarbetare och chefer får en god introduktion i uppdraget

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen ska implementera arbetet med förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare i det ordinarie arbetsmiljöarbetet.	2022-01-01	2022-12-31	

Enhetsmål: Enhetens förskolor präglas av en kultur med fokus på uppdraget och kompetens vilket skapar engagemang, arbetsglädje och en god arbetsmiljö.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Enheten ska ha god systematik i arbetsmiljöarbetet. Nya medarbetare får en god introduktion och en bra start. Medarbetare med uppdragsfokus.

Analys

En revidering av introduktion till nyanställda och vikarier ska uppdateras under vårterminen 2023. Var tredje fredag har enheten haft enhetsövergripande möten i vår arbetsmiljögrupp. Vi upplever att det är ett positivt sätt att få insyn i varandras verksamheter, få dela med sig av goda exempel och få enhetsövergripande information. Det lokala arbetsmiljömötena på respektive förskola har däremot inte blivit lika frekvent som planerat. Vi hoppas på mer systematik till vårterminen 2023.

Vi har en handlingsplan för förbättrad arbetsmiljö för barnskötare och förskollärare där även målen från medarbetarenkäten är inkluderade. Vi erbjuder prioriteringsmöten för våra pedagoger eller arbetslag som upplever att de behöver stöd i att prioriterar rätt. Flera pedagoger har begärt möten men vi ser att flera pedagoger skulle behöva möten för att minska på stressen.

Nämndmål: Stadsdelsnämndens verksamheter arbetar kostnadseffektivt med fokus på resultat för invånarna

Beskrivning

En tydlig ekonomistyrning ska leda till att tilldelade resurser används effektivt med fokus på kärnverksamheterna. Stadsdelsnämnden ska verka för att energiförbrukningen inom nämndens verksamheter minskar. Samutnyttjande av lokaler ska eftersträvas och lokalanvändandet ska kartläggas. Verksamheterna har ett gott stöd från stödverksamheterna.

Förväntat resultat

Stadsdelsnämndens verksamheter använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.

Stadsdelsnämnden har tillgång till lokaler som motsvarar det faktiska behovet och energiförbrukningen i dessa minskar.

Nämndens lokaler är tillgängliga och välplanerade.

Enhetsmål: Enhetens verksamhet har en långsiktig hållbar ekonomi

Förväntat resultat

En budget i balans

Analys

På grund av hög sjukfrånvaro, barngrupper som behöver extra stöd och till viss del ett bristande barnunderlag, är inte det prognostiserade ekonomiska läget som förväntat utan enheten uppvisar just nu ett underskott.

Nämndmål: Stadsdelsnämndens verksamheter är innovativa och tillvaratar digitaliseringens möjligheter

Beskrivning

Nämndens arbete med att utveckla innovation och digitalisering kommer att intensifieras. Bland annat kommer en innovationsansvarig att utses för att driva frågorna. Stödet till verksamheterna i innovation och digitalisering ska öka och innovationer och idéer kring digitalisering ska uppmuntras. Nämnden kommer att arbeta aktivt för att bygga digital kompetens i stadens verksamheter. Detta inkluderar beställarfunktion av digitala tjänster och produkter.

Stadsdelsnämnden ska bidra till att utveckla stadens arbete med säkerhetsskydd och informationssäkerhet. Nämnden har en utsedd informationssäkerhetssamordnare och ett lokalt dataskyddsombud. Medarbetarna på förvaltningen ska ha kunskap om informationssäkerhet och vad det innebär för deras verksamhet. Under 2022 kommer förvaltningen att utse informationssäkerhets- och dataskyddsambassadörer. De kommer representera sina

verksamheter och deltar i arbetet med att kartlägga övergripande system, program, processer och arbetssätt. Stadsdelsnämnden behöver öka andelen medarbetare som tar del av stadens digitala utbildningar inom informationssäkerhetsskydd och dataskydd under 2022.

Avdelningen för förskola

Förskoleavdelningen har formulerat ett antal pedagogiska ställningstaganden kopplat till digitalisering som ska utgöra stöd för undervisning samt förtydliga förskolans digitaliseringsuppdrag, både för medarbetare och för vårdnadshavare. Implementeringen av den lokala digitaliseringsstrategin och ställningstaganden för digitala verktyg i undervisningen fortsätter under 2022, parallellt med utvecklingen av arbetssätt för det systematiska kvalitetsarbetet i Skolplattformen. Satsningar på digitala verktyg både för barn och pedagoger fortsätter parallellt med kompetensutveckling kring användning av digitala verktyg i undervisningen.

Avdelningen för social omsorg

Avdelningen uppmärksammar och möjliggör ett modigt ledarskap och engagerade medarbetare som bidrar till fortsatt innovation och utvecklingsarbete. Arbetet med att socialtjänsten ska bli mer effektiv och utveckla användandet av digitalisering och e-tjänster fortsätter. Den digitala utvecklingen fortgår även internt med fortsatta digitala möten och användandet av olika verktyg för att öka interaktionen vid dessa. En kartläggning av den digitala kunskapen görs inom grupp- och servicebostäderna samt bland deltagare inom de socialpsykiatriska verksamheterna för att stärka den digitala delaktigheten. Avdelningen utvecklar och stärker arbetet med digitalisering för deltagare i dagliga verksamheter och personer med daglig assistans med syftet att öka graden av delaktighet och motverka isolering i pandemins spår. Ett projekt för utveckling av kring digitalt (SMART) föräldrastöd pågår.

Avdelningen för äldreomsorg

Utvecklingen inom äldreomsorgen med digitaliseringslösningar för ökad trygghet, integritet och självständighet kan också innebära att resurserna kan användas på ett effektivare sätt och riktas till äldre med störst behov. Ett projekt med en digital samordnare kommer att genomföras under 2022 för att stötta medarbetare och chefer inom äldreomsorgen i användandet av olika tekniska lösningar. Införandet av smarta lås inom hemtjänsten påbörjas i början av 2022, arbetet med att erbjuda digitala inköp fortgår samt att förvaltningen inväntar direktiv gällande införandet av digitala natttillsyner.

Avdelningen för samhällsplanering och intern service

Avdelningen ska planera för det långsiktiga digitaliseringsarbetet på förvaltningen och strukturera upp detta. Vidare ska en IT-samarbetsyta lanseras och även ett bokningssystem för el-cyklar. Det kommer också att tas fram en struktur för ett digitaliseringsnätverk där alla verksamheter ska involveras.

Förväntat resultat

Innovationer och digitala arbetssätt leder till effektivitet och ökad kvalitet i verksamheterna. Verksamheterna är innovativa och använder digitala lösningar och annan välfärdsteknik.

Verksamheterna har hög kvalitet och det finns en jämlik tillgång till gott stöd och service. Andelen medarbetare som tagit del av stadens digitala utbildningar inom informationssäkerhetskydd och dataskydd har ökat.